

(ג) ויש לדון דאמחמ איכא חילוק בעצם הגדר בין זורק למעציר, דהא דמחלקין התם בין זורק למעציר, היינו דמעציר כיון דבידו לעמוד נמצא דהעצרה נגמרת עם הד"א ומה שמוסיף אח"כ זה לא שייך להעצרה, משא"כ בזורק כל ההמשך מנטרף לאיסור, וא"כ נמצא דראיית הגמ' הכא זה דוקא ממעציר, דבזה אחר הד"א לא הוי מהמחייב, וזה דומה למעציר דרך סטיו. ורק דמחייב דהתם כל היכא דמנח ליה חייב, אך בפשוטו אין זה הציאור שם בסוגיא, דיש לדייק דבסוגיא התם איחא שתי אמות שוגג שתי אמות מויד ושתי אמות שוגג, ויל"ע אין הדין בשתי אמות שוגג ואחד מויד ושתי אמות שוגג, דלהציאור הנ"ל דמעציר ליכא מחייב לאחר הד' אמות, א"כ גם בזהאי גונא נריך ליפטר כיון דבגמר הד"א אין כל הד"א בשוגג. אבל בפשטות דברי הגמ' משמע לא כן, דאמר' התם רבה אמר פטור אפי' לר"ג דאמר אין ידיעה לח"ש התם הוא דכי קא גמר שיעורא בשוגג קא גמר אבל הכא דבמויד לא, ומשמע דזה סברא בנודע לו בגמר השיעור דד' אמות. וזה סברא בדין ידיעה מחלקת. וא"כ אם יעציר שתי אמות בשוגג ואחא במויד ושתי אמות בשוגג יהיה חייב, דהכא גמר הד"א לא היה במויד. וא"כ הדרא הקושא הנ"ל, ויל"ע, ועי' אבי עזרי קמא ריש ה' שבת.

(ג) גב' אלא מידי דהוה אמעציר חפץ מתחלת ד' לסוף ד' התם לאו אע"ג דאי מנח ליה בחוך ד"א פטור כי מנח ליה בסוף ד"א חייב ה"נ ל"ש, מי דמי התם לגבי דהאי גברא מק"פ הוא לכו"ע מקום חיוצ הוא הכא לכו"ע מק"פ הוא. מסוגיא זו דנו האחרונים לברר גדר דין ד"א ברה"ר. הנה בצ"ק ע' ב' איחא דגנב בשבת בגונא דאמר לו זורק גניבותיך לחצרי ותיקני לי גניבותיך דפטור משום קלבדר"מ. ואקשי' כמאן כר"ע דאמר קלבש"ה דמיא דאי כרנן כיון דמטיא לחצר ביחו קנה לענין שבת לא מחייב עד דמטיא לארעא, ותרצי' באומר לא תיקני לי גניבותיך עד שנתות, ובחוד"ה לענין מקשה הא כיון דעקירה זו"ה אף לרבנן נמצא דאף דשבת מתחייב רק בהנחה אבל ברה"ג פטריין זורק חץ מתחילת ד' לסוף ד' וקרע שיראין בהליכתו משום דעקירה זו"ה וא"כ ה"נ הכא, ומתוך תוס' דאה"ג, אך דהכא אזלי' להאי נד דלא אמרי' עקירה זו"ה, אך בשיטת הר"מ ז"ע. וכמו שכבר הקשה השעה"מ בפ"ג מגניבה. דפ"ג מגניבה ה"ב כתב הר"מ זרק חץ בשבת מתחלת ארבע לסוף ארבע וקרע בגד חצירו בהליכתו וכו' הרי זה פטור מן התשלומין שאיסור שבת ואיסור גניבה והזק צאין כאחת, ומבואר דפוסק דעקירה זו"ה פוטור משום קלבדר"מ, ואילו ברה"ה כתב גנב שמכר שבת או שמכר לע"ז חייב לשלם תשלומי ארבעה וחמשה שאין במכירה מיתה, ואם נעשית מלאכה בשבת צעת המכירה פטור מתשלומי ארבעה וחמשה, כיצד כגון שלא הקנה לו עד שנתות בחצר הלוקח שנמצא כשהוא צא מרשות לרשות איסור שבת ומכירה צאין כאחת. וזע"ט דכיון דפוסק הר"מ ברה"ג דעקירה זו"ה, אמאי נריך הר"מ לאוקמי בגונא שלא תקנה עד שלא נתות, הא בלא"ה נמי פטור משום עקירה זו"ה, וכמו שהקשה החוס'.

(ד) ובכתבי הגר"מ מיישז דחלוק העצרת ד"א מהוצאה מרה"י לרה"ר, דבד"א כל הד"א זה המחייב דזה החפצא דאיסורא מה שעובר החפץ ד"א ברה"ר, ולכן אם קרע שיראין חוץ כדי ההילוך של הד"א זה פטור, דעקירה זו"ה, אבל בהוצאה מרה"י לרה"ר החפצא דאיסורא זה העקירה וההוצאה וההנחה. אבל מה שצין העקירה להוצאה ושצין ההוצאה להנחה אין זה מחפצא דאיסורא, ואם נחייב ממון בזמן הזה לא פטריין ליה מדין עקירה זו"ה, כיון דאין זה מהמחייב של ההוצאה, ומיישז שיטת הר"מ, דכיון שקנין הגניבה נעשה אחר ההוצאה, דההוצאה נעשית משעה שנכנסה לאויר רה"ר שמעל המחיצות כיון דרה"י עולה עד לרקיע, והקנין נעשה רק משכנסת לחוץ אויר המחיצות, ליכא בזה דינא דעקירה זו"ה, דמה שאחר ההוצאה קודם ההנחה זה לא משוי קלבדר"מ כיון דאין זה מהחפצא דאיסורא, ובגמ' הגר"מ איכא הוספה לדברים אלו, דמתוס'

ונמלך דחייב. אך בדברי הר"ן שם קשה לו לומר כן, עיי"ש, ועי' בש"מ בכתובות שם דמפרש, דרק במפנה חפצים ונמלך חייב לב"ע, אבל בעקר ע"מ להוציא יהיה קלבדר"מ דהוי עקירה זו"ה ולא מהני בזה דמהלך כעומד, עיי"ש. ויל"ע.

(ו"ג) גב' אלא רבנן נהי נמי דקסברי מהלך לאו כעומד דמי היכא אשכחנא כה"ג דחייב, ובסוף אמרי' מידי דהוה אמוציא מרה"י לרה"ר דרך גדי רה"ר וכו' שמפרש שם בתוס', וצטר הכי אמרי' א"ר יוחנן ומודה בן עזאי בזורק, תנ"ה המוציא מחנות לפלטיא דרך סטיו חייב אחד המוציא ואחד המכניס ואחד הזורק ואחד המושיט, צ"ע אומר המוציא והמכניס פטור המושיט והזורק חייב, בר"ח מוסיף בזה"ל, מ"ט לא אמרי' קלוטה כמשה"ה, והיינו דאי קלבש"ה גם זורק דרך מק"פ היה נריך ליפטר כיון דנקלט במק"פ, בתי הגרע"א מקשה בזה דר"י אמר דמודה צ"ע בזורק וע"כ דעדיין לא ידע לצריחא, א"כ מנלן דחייב דלמא צ"ע ס"ל כר"ע דקלבש"ה, ומתוך דאה"נ העיקר מה שהשמיענו ר"י דטעמא דצ"ע משום דמהלך כעומד ולא משום דלא אשכחן כה"ג צמשן, וכיון דהטעם רק משום דמהלך כעומד, לכן בגונא דליכא מהלך כעומד, אי לית ליה קלבש"ה חייב. אך עדיין קשה דאמאי נריך למינקט ר"י במילתיה זורק דזה חלוי בספק, לימא דמודה צ"ע במושיט דבזה ליכא קלבש"ה וכמשה"כ תוס' לעיל ד' א', ובזה מודה צ"ע כיון דאף לר"ע חייב בזה, וכתב הגרע"א דע"כ מוכרח מזה דלא כתוס' לעיל, אלא דגם במושיט איכא קלוטה, ולכן אין נ"מ בין מושיט לזורק, והמצואר א"כ מדברי הר"ח דע"י קלבש"ה נפטר אם זה דרך מק"פ, ועי' לעיל ד' א' בחוד"ה דאמר' אות כ"ו מש"כ בזה.

ויל"ע צעוד כמה דוגמאות בדרך סטיו אם חייב או לא, בגונא דעומד לכתף בסטיו, כתבנו לעיל בסוגיא דלכתף אות כ"ו, וכן יל"ע המגרר מרה"י לרה"ר דרך סטיו, דהא מגרר מרה"י לרה"ר חייב מיד וכמבואר לק' ז"א ב' ובפסחים פ"ה ב', וכיון דנחשב להנחה יל"ע אם הוציא מרה"י לרה"ר דרך סטיו אם הוי הנחה בסטיו לפטור, ועי' לק' ח' ב' דהארכנו צענין זה.

דף ו' ע"א

(א) גב' מידי דהוה אמעציר חפץ ברה"ר התם לאו אע"ג דכמה דנקיט ליה ואזיל פטור כי מנח ליה חייב ה"נ ל"ש, וכתב רש"י דהיינו מעציר יותר מד"א, וכל כמה דלא מנח ליה פטור וכי אגמיה חייב ואע"ג דאיפסקי הילוכא דיני ודיני, מבואר לכאורה בגמ' דהמעציר ששה אמות ברה"ר סיצת החיוב והמחייב הוי רק הד"א שבתחלה. ואח"כ מה שמעציר אין זה מחייב, ולכן צענין לדמות זה למעציר דרך מק"פ. ורק דמחייב דהתם כל היכא דנאח ליה מקום חיוצ הוא, וזע"ט מהא דאיחא לק' ק"ב א' איחאמר שתי אמות בשוגג שתי אמות במויד בשוגג רבה אמר פטור רצא אמר חייב, ומסקיין דלא פליגי דמר מייירי בזורק ומר מייירי במעציר, דזורק דאין בידו להפסיק את הזריקה מנטרף השחי אמות הראשונות עם השחי אמות האחרונות, וחייב קרבן. אבל במעציר בידו לא מנטרף, וכתב רש"י דמעציר כיון דבידו לעמוד בסוף הד"א אשכח דגמר שיעורא במויד, משא"כ בזורק דאין בידו לעמוד, מנטרף, דלא מיקרי גמר שיעורא במויד דכיון דאין בידו לעמוד לא גמר שיעורא. וא"כ מבואר מכלול סוגיא דלאו דוקא הד"א הראשונות הם המחייבים אלא כל מה שמוסיף הוי חלק מהאיסור, וא"כ זע"ט דברי הגמ' דידן דמדמיין לה למעציר דרך סטיו.

צ"ק ליכא הכרח דפליג על יסוד זה, כיון דהא חוס' שם מוקים דמיירי דורק דרך פתח או חלון וא"כ צכה"ג החיצו גניצה נעשה צ"א עם ההוצאה ולכן סובר חוס' דצכה"ג אמרי' עקירה זו"ה, אבל הר"מ מציא בגומא דורק מעל המחילות וצכה"ג ליכא עקירה זו"ה וכנ"ל.

(ה) ומוסיף שם דלכאורה צבוגיא צמחצות ל"א א' מצואר לא כן, דהא חקשי' דגם צבוגיא חלצו של חצירו ואכלו נימא הגצבה לורך אכילה, ומרנ"י הכי השתא החס א"א להנחה צלא עקירה הכא אפשר לאכילה צלא הגצבה דאי צעי גמין ואכיל, ומפורש א"כ דצלא טעם זה היה צוה דינא דעקירה זו"ה ואף דההגצבה זה לא מחייב של האכילה, ואמר הגר"ח דזוה גופא הביאור צגמ' דזה בגדר ראייה, דכיון דאי צעי גמין ואכיל ע"כ דאין זה מחייב של האכילה ולכן זה אינו עושה קלבדר"מ, וא"כ ה"ה בדבר שזה מוכרח ליעשות אבל זה לא מגוף האיסור ג"כ לא משוי קלבדר"מ, וז"ל, ובעיקר ביאורו כן צגמ', עיי"ש צש"מ דיש שפירשו כן הביאור בדברי הגמ', עיי"ש.

(ו) והגדה צש"מ הגרע"א קמא סי' קס"ד כתב ממש להיפך מדברי הגר"ח. דכתב דבדבר שהוא חלק מהמחייב א"צ צוה למידוש דעקירה זו"ה, אלא דכיון דאי נחייצו ממון נצטרך לומר דהאי חלק מהמחייב הוא כאלו עשאו אחר, דהא אין יכול להתחייב בעד מעשה אחד גם מיתה וגם ממון, ואם נחייצו ממון צע"כ נצטרך לומר דהאי מעשה הוא כאלו עשאו אחר, וא"כ יפטר מהמיתה. והא הכלל הוא להיפך דמיתה עדיף מממון, וא"כ מוכרח הוא ליפטר מממון, והא דנריכין לטעמא דעקירה זו"ה זה רק בדבר שאין זה מתנאי החיוב, דהזורק חז' ד"א צרה"ר וקרע שיראין צין עקירה להנחה, לא מגרע כלל דצמחצ' יחשב כאלו עשאו אחר, דהעיקר זה עקירה והנחה, ולכן צוה צריך לדינא דעקירה זו"ה, ועיי"ש מה דמפרש קושיית הגמ' מהגונב כים צצבת, וז"ל. ושמעתי מהגר"ח נבנל שליט"א [והודפס צשלמי יוסף שצח ח"א סי' מ'] דמצואר צדברי הגרע"א צגלש צדריס להיפוך מהגר"ח, חדא צעלס היסוד דעקירה זו"ה, דהגרע"א סובר דרק מה שאינו מהמחייב צוה צריך לעקירה זו"ה, ומה שהוא מהמחייב א"צ צוה לדינא דעקירה זו"ה, ולהגר"ח אדרבה רק מה שהוא מהמחייב אמרי' צוה עקירה זו"ה, ומה שאינו מהמחייב ליכא צוה דינא דעקירה זו"ה, ושנית, דהגרע"א סובר דצעהצבת ד"א משך העצבה אינו חלק מהמחייב, ולהגר"ח כל הד"א זה חלק מהמחייב, ושלישית, דלהגרע"א מוכרח דגם צהוצאה מרה"י לרה"ר העיקר זה העקירה וההנחה, וההוצאה לא הוא מחלקי החיוב ואף צעשאו אחר חייב, ולהגר"ח ההוצאה הוא מחלקי החיוב, וכדלהלן.

(ז) והביאור צפלוגמא צתרא מוכרח לשיטת הגרע"א, דהנה לק' צ"א צ' איחא גצי פלוגמא דאגד כלי, מחיב רב ציצי צר אצי הגונב כים צצבת חייב צכבר נחייב צגניצה קודם ציצא לירי איסור צצת, היה מגרר ויואל פטור שהרי איסור גניצה ואיסור צצת צאין כאחד, ואי ס"ד אגד כלי שמה אגד קדים ליה איסור גניצה לאיסור צצת, ומקשים האחרונים [עיי"ש שהצבנו צדריס] הא עקירה זו"ה, ומתנאים דהאי סוגיא אזלא כהאי צד צגמ' צמחצות דתלוי צאפשר לאהדורי והכא זה אפשר לאהדורי דהא מגרר צידו, אך להגרע"א דדבר שהוא מתנאי החיוב א"צ צוה לדינא דעקירה זו"ה, צ"ע דהא אף דאיכא אגד כלי ולא מחייב משום צצת עד שמוציא את כל החפץ, אבל הא זה מתנאי החיוב, דהא אם אחר יעשה זאת דיוציא את החפץ ועדיין יהיה אגד כלי ואח"כ יוציא את הכלי, דלא יתחייב, דהא צריך שהוא יעשה את כל ההוצאה, וא"כ הא צוה לכו"ע צריך להיחם עקירה זו"ה, וצע"כ דמוכרח דלהגרע"א, גם צהוצאה המחייב הוא רק העקירה וההנחה ולא ההוצאה, וצ"ע, וכן ע"י לק' צ"א א' מה דיארנו שם צצות ט' צדברי הגרע"א גצי זרק כוית צרומה, דמצואר ג"כ כשיטתו דגם צהוצאה העיקר זה עקירה והנחה, ויעוי' צצגמ' סי' רמ"ה וצליקוטיס פ"ט דג"כ דן צהאי ענין אי צהוצאה, ההעברה זה מחלקי החיוב.

(ח) והגדה צאצן האול פ"ג מגניצה ה"צ מציא צדרי הגר"ח הנ"ל, וככתב ע"ז דתי' זה היה מחזור מאוד, אלא דצצבת דף ו' צעי הגמ' לאוכוחי דמעציר מרה"י לרה"ר דרך צמחצות חייב, ואמר שם מידי דהוי אמצעיר חפץ צמחצות ד' לסוף ד' וכו', ומוכח מלשון הגמ' דצד"א צרה"ר אין כל הד"א גורמי החיוב, אלא עיקר החיוב הוא מה שמוציא ממקום צמחצות ד' למקום צצבוק ד' וכמו מוציא מרשות לרשות, וכן ע"י צחזון יחזקאל על המסכתא דג"כ מקשה כן. ומוסיף דאי צהגר"ח הרי הדין ד"א הוא כדיני השיעורים וא"כ צצמות מזה הוא צצמות מכשיעור ומה זה שייך לידון הגמ' צמעציר דרך מק"פ, אלא ראייה דהדין ד"א הוא בגדר הוצאה מרה"י לרה"ר, דהיינו הוצאה צמחצות ד' לאחר ד' ולכן מדמיין מה צצמחך ד' לדרכן סטיו, אך להגר"ח צ"ע עיי"ש, וע"י לעיל צ' א' אות ד' דצצבו דמרוצ הראשונים מצואר להדיא דד"א זה גדר הוצאה. עיי"ש צאריכות.

(ט) ולכאורה יש להוכיח מדברי תרי ראשונים צהגר"ח, דצ"ק כ"ו צ' איחא נחזיון לזורק שמים זורק ארבע, דצצבת הדין הוא דפטור כיון דצריך מללכת מחצבת, וחוס' שם כתבו דמיירי דנחזיון לזורק שמים וזורק לו יותר ממה שצצה. אבל אם נחזיון לזורק שמים ונמצא ארבע הרי זה פלוגמא דאצי ורצא צצבת ע"ג א' דאצי סובר דחייב כיון דנחזיון לזריקה ורצא סבר דפטור דלא איכיון לזריקה דארבע, אך צש"מ שם מציא מר' יהונתן והמאירי דהגמ' צ"ק מיירי צנחזיון לזורק שמים וזורק לו ארבע, דאי נחזיון לזורק שמים ונמצא ארבע אין זה מתעסק אלא שוגג גמור דלא היה מושב דזה מללכת איסור, ומשמע מדצריהם דאין זה תלוי צפלוגמא אצי ורצא, וגם לרצא צכה"ג חייב, ולשיטת הרז"ה ועוד ראשונים צ"ע מ"ש הא מנחזיון לזורק וכצבור שזורק לרה"י ונמצא רה"ר דלרצא לק' ע"ג א' פטור, וה"נ צכבור דזורק רק שתיים וא"כ ליכא הוצאה ונמצא דאיכא ארבע והוי הוצאה, ואמאי מיקרי שגגה ולא מתעסק, אך להגר"ח אחי שפיר דהדין ד"א הוא רק דין שיעור וא"כ צקצבור דזורק רק שתי אמות הוא כשוגג וצבר דלכול ח"ו ונמצא כוית דזה לא מיקרי מתעסק אלא שוגג, וכמו צציארנו לק' צ"ב צ' אות א' וק"ד צ' אות ז' ח'.

(י) אך דיש לדון דאף להרז"ה ושאר הראשונים י"ל דכה"ג לא מיקרי מתעסק, דאף להרז"ה דגדר האיסור הוא הוצאה מרשות של מקום הצפץ, אבל האיסור הוא לא רק צחלק צצבוק הד"א, אלא דההוצאה צמחצות משעת העקירה, ואף דלא נשלמת ההוצאה עד דמוציא לגמרי חוץ מהד"א, וא"כ יש לחלק צין זורק שתיים ונמצא ארבע לצין זרק וכצבור שזה רה"י ונמצא רה"ר, דצכצבור שזה רה"י הא ליכא שם הוצאה כלל, משא"כ צכצבור שזורק שתיים הא גם לפי מחצבתו הרי הוא עוסק צהוצאה, ורק דכצבור דלא עבד הוצאה גמורה, צוה צברי הני ראשונים דזה דומה לכצבור דזה ח"ש ונמצא כשיעור, וצ"ע.

(יא) ויש לדון עוד להרז"ה ושאר הראשונים, דלק' ק"צ א' איחא שתי אמות שוגג ושתי אמות מזיד ושתי אמות שוגג דמצטרף שתי אמות אחרונות עם שתי אמות הראשונות, דצשלמא להגר"ח י"ל דכיון דד"א זה שיעור העצבה, שייך להוסיף ע"י, וכל מה שמוסיף הרי זה מצטרף לאיסור, אבל אם זה גדר הוצאה מה שייך להוסיף על הד"א, והרי זה דומה למוציא מרה"י לרה"ר דמה שמוסיף ללכת צרה"ר אין זה מוסיף לאיסור כלום, וצ"ע, וע"י עוד צאצי עזרי קמא ריש צצת ורביעאה הלי צצת.

(יב) תוד"ה חס כל היכא וכו', ומוציא ומושיט ומעציר ד"א צרה"ר דרך למעלה מי' דחייב אע"ג דאי היה מנח ליה למעלה מי' פטור מ"מ צמחצות צמקום שמהלך מקום חיוב הוא, אבל סטיו הקרקע גמי מק"פ הוא, וצגלהש"ס מציין לתוס' לק' ק"ב א' צדה"ה והוציא, והיינו דשם מצואר צמוס' צתי' השני דמעציר

לרעה"ר דרך למעלה מ"י בזה צריך את הרעה"ר בשביל הנחת חיוב. ולכן הלמעלה מ"י מיקרי מק"פ באמצע, רק דע"י מתוך הרשצ"א דהאדם עובר במקום חיוב.

ט"ו) ובעצם הא דתוס' והרשצ"א מקשים ממושיט, לכאורה ללד של תוס' לעיל ד' א' דמושיט חייב דוקא למעלה מ"י, א"כ אין שייך להקשות כלל דאי מנח ליה, כיון דהרי רק זה ובה צורת המלאכה, ובע"כ דהכא תוס' אולי ללד דמושיט היו נמי למטה מ"י, ולהאי דאולי העיקר זה למטה מ"י ורק דגם למעלה מ"י חייב, וכן לשון הר"מ בפ"ג ה"ח המושיט מרה"י לרה"י ורה"ר באמצע חייב ואפי' הושיט למעלה מאויר רה"ר וכו', ומשמע דעיקר החיוב זה בתוך י' והחידוש הוא דאף למעלה מ"י חייב.

ובמה דמבואר בדברי הרשצ"א דדינא דרצא לק' ח' ב' דהמעביר חפץ מחלחל ד' לסוף ד' ברה"ר אע"פ שהעבירו דרך למעלה מ"י חייב, דילפי' לה מבני קהת, וכמו דינא דר"א לק' ז"ד א' דהמוציא משוי למעלה מ"י דילפי' לה מבני קהת, ע"י לק' ח' ב' אות י"ג מש"כ לבאר בזה.

ט"ז) תוד"ה המושיט וכו' וי"ל דלכ"ע מעביר דרך לדי נמי פטור אע"ג דהיה במשכן משום דמהלך כעומד דמי, אבל זורק ומושיט דרך סטיו יליף מזורק ומושיט דרך לדי. צחי' הגרע"א מקשה וי"ל, לא ידענא היכן מצינו דהיה זריקה במשכן ולק' בפי' הזורק ל"ו ב' משמע להדיא דלמסקנא לא היה זריקה במשכן, ע"כ. וכן ע"י ברשצ"א לעיל ד' א' דמבואר בדבריו דהיה זריקה במשכן, וכן מבואר במהרש"א בריש הזורק, וי"ל דהא דמבואר בריש הזורק דלא היה זריקה במשכן, היינו זריקה ד"א, אבל זריקה דהולאה אפשר דהיה במשכן, וכ"כ כאן הרש"ש. והחילוק הוא, דהא הולאה ילפי' לה מעגלות דהם העלו קרשים מקרקע לעגלה והורידו מעגלה לקרקע כמבואר לעיל מ"ט ב', וא"כ אף דאם הקרשים לא זרקו מפני כובדן אבל דברים אחרים שהיו צעגלות כגון יריעות ועוד דברים זה אפשר דכן זרקו, וא"כ היה זריקה דהולאה במשכן, אך דברי רש"י לק' ח' א' דכתב דזריקה ד"א היה במשכן זה ז"ע וכמו שהקשה כן הגרע"א.

אך עדיין ז"ע, דהא תוס' בד"ה מיד, מקשים מה פשוט לן יותר דרך לדי רה"ר מדרך סטיו, וי"ל דדרך בית שיש לפניו דדין וכן היה מסתמא במשכן, וז"ע דבשלמה הולאה שהציאו לנדבת המשכן שהציאו מהבית למשה, בזה י"ל דלפני הבית יש סטיו והיו הולאה דרך סטיו, אבל בזרק מנלן דהיה זריקה דרך סטיו, וז"ע.

י"ז) גב' ת"ר ד' רשויות לשבת וכו' ואילו היא רה"י חרץ שהוא עמוק י' ורחב ד' וכן גדר שהוא גבוה י' ורחב ד' זו היא רה"י, הגה לגבי גדר שהוא גבוה י' דהוא רה"י, אם אמרי' בזה רה"י עולה עד לרקיע נחלקו הראשונים בזה. שיטת רש"י לק' ו' ב', ו' א' בשה"ע, ז"ט ב', סוכה כ"ה א', דזה עולה עד לרקיע ומשום דגוד אחית מחילתא, אך שיטת הרמב"ן לק' ז"ט ב' דעמוד אינו תופס אוירו, דליכא בזה דינא דעולה עד לרקיע, ואיכא בזה תרי ביאורים, צחי' הגר"ח פ"ד מסוכה מבאר דהטעם הוא דכל שאין המחיצות ניכרות לא אמרי' גוד אסיק, ויכוד לזה זה סוגיא דסוכה ד' ב' וכמו שביאר שם הגר"ח עיי"ש, אך איכא עוד ביאור, דאף אי אמרי' גו"א בעמוד, אבל גו"א לא סגי למישור רה"י, דרק בחצר דאיכא מחיצות והרי הוא גדור אמרי' דזה תופס עד לרקיע, דרשות גדורה תופסת אוירה, אבל עמוד דליכא גדידה, אף דאיכא הלכתא דגו"א, אבל ע"י גו"א אין הרשות גדורה מבחוץ ולכן אין העמוד תופס אוירו, ובס"ד יבואר בזה לק' שם.

י"ח) ור"ה לשאר הראשונים דפשוטו פליגי על הרמב"ן, יל"ע האם זה מטעם גו"א או אף בלא זה, ובגר"ח שם כתב

למעלה מ"י כלמטה, וחשיב מונח ברה"ר, ומבואר א"כ בתוס' דגם אם ההנחה למעלה מ"י חייב, וזה סותר לתוס' דידן, וכן היא סתירה ברשצ"א, דהרשצ"א כאן מקשה מדינא דרצא לק' ח' ב' דהמעביר חפץ מחלחל ד' לסוף ד' ברה"ר אע"פ שהעבירו דרך עליו חייב, ומוסיף הרשצ"א דהטעם הוא לפי שכן היה משא בני קהת וכ"כ לעיל ה' א', [וטעם זה לא הוזכר בגמ'], ולפי הטעם הזה הרי הרשצ"א לעיל ה' א' סובר דאף בהנחת גופו למעלה מ"י חייב, וא"כ ז"ע מה קשה מדרך עליו הא דבדר שמונה על האדם היו כמונה על הארץ ואף אם ההנחה למעלה מ"י חייב.

ובישועת דוד אור"ח סי' ל"ו כתב לתוך דמה דסבירא לתוס' לק' והרשצ"א דבהנחת גופו אף למעלה מ"י חייב זה רק בשעה שגופו נח, אבל בשעה שהולך עם החפץ לא, וטעם הדבר דילפי' מבני קהת דמה שמונה על האדם היו כמונה על הארץ, ולכן כשהאדם נח מיקרי דהחפץ מונח עליו וכיון דהחפץ מונח עליו הרי זה כאלו מונח בארץ, אבל בשעה שהולך הרי כחפץ שהולך באויר ולא חשיב דמונה על האדם, ולא חשיב כמונה למטה, ולכן מקשים תוס' והרשצ"א ממוציא דרך למעלה מ"י וממעביר דרך למעלה מ"י, דבשעת ההילוך הרי כמעביר דרך סטיו, עיי"ש עוד.

י"ג) ותוס' מיישז דמ"מ הקרקע שחתמיו היו מקום חיוב, משא"כ בסטיו הקרקע שחתמיו מק"פ הוא, ולפי"ז היו נמי יישוב על מושיט דאף דמושיט אין גופו הולך ברה"ר אבל מקום שחתמיו היו רה"ר, ואין זה דומה לסטיו, אך ברשצ"א מבואר ח"י אחר וז"ל, מסתברא דהתם משום שהמעביר צעגמו במקום חיוב עומד ולא עובר במק"פ, אבל כאן שהוא עובר במק"פ ממש בני הא לא אשכחן אלא לדי רה"ר, ולכן הרשצ"א ממשיך להקשות, וי"ל וא"ח לימא מידי דהוא אמוציא למעלה מעשרה דחייב שכן העגלות למעלה מ"י ואע"פ שמעביר במק"פ, וצדור דמוציא דנקט הרשצ"א כונתו למושיט, ולזה מיימתי את העגלות, וכן מבואר מהמשך דבריו, ומתוך דהתם לגבי מושיט לאו מק"פ הוא אלא גזה"כ, ומדע לך דהא רה"ר אינו עולה למעלה מ"י ואף על פי שהמושיט [אולי צריך לגרוס ואפי"ה המושיט] מרה"י לרה"י דרך רה"ר אפי' למעלה מ"י ולא נח ולא עבר בתחלה ולא בסוף ברה"ר חייב, והכא דמעביר מרה"ר לרה"י דרך סטיו וכן דמעביר ד"א למעלה מ"י או מוציא דרך עליה שהוא למעלה מ"י לכ"ע אינו חייב אלא בשנח לבסוף ברה"ר ע"מיה, הא לא נח לא, מה דמסיים הרשצ"א דבמוציא דרך למעלה מ"י לרה"ר צריך שמונה בסוף ברה"ר, מבאר החזו"א בסי' ס"ב ס"ק י"ע אות ג' דאין כונתו דלרץ שינוע על הרצפה, דהא הרשצ"א עצמו סובר לעיל דבהנחת גופו אף אם נח למעלה מ"י חייב, אלא כונתו כאן דלרץ שינוע ברה"ר ע"מיה ואף ע"י הנחת גופו, משא"כ במושיט חייב אף שנת ברה"י, ובע"כ דזה גזה"כ בדין מושיט.

י"ד) ובמובין הרשצ"א, ועוד מדע לך דאלו במושיט ממש אינו חייב אלא במושיט בדיוטא אחת הא בשתי דיוטות זו כנגז' ורה"ר באמצע פטור, אלא בדיוטא אחת חייב מגזה"כ אעפ"י שלא נח ולא עבר ברה"ר ולא באוירו, עכ"ד, וי"ז דבריו בשתי הראיות, חדא דבמושיט ליכא הנחה ברה"ר ועוד דדוקא בדיוטא אחת, דמה זה סיבה לחלק, דהא"נ מלאכת מושיט היא מלאכה מחודשת, אבל הא צריך שיעבור דרך רה"ר, וא"כ בלמעלה מ"י יימא דפטור כיון דאי מנח ליה התם פטור, ואי כונתו דבמושיט איכא גזה"כ לחייב אפי' למעלה מ"י, הא ליכא קרא בזה אלא דילפי' מעגלות א"כ גם במוציא דרך למעלה מ"י היה צבני קהת ואין זה גזה"כ מיוחד במושיט, והביאור הוא, דכיון דחזוין דבמושיט הא אין הנחה ברה"ר כלל וכן רק בדיוטא אחת חייב ולא בזו כנגז', בע"כ חזוין דמה דמושיט צריך דרך רה"ר אין הביאור דהרה"ר הוא מהמחייב, אלא דצורת המלאכה היא ההושטה מרה"י לרה"י ורק דלרץ שיהיה רה"ר באמצע להפסיק הרשויות, ולכן לא שייך לדון דלמעלה מעשרה אי צעי מנח ליה, כיון דזה גופא המחייב מה די' הפסק רה"ר בין הרשויות, ואף אויר למעלה מ"י נחשב להפסק רה"ר באמצע, משא"כ במוציא מרה"י

חומה אם הם מפולשים משער לשער ואין דלתותיו נעולות כלילה, טורח הוא רה"ר, וי"א שכל שאין ששים רבוא עוזרים בו בכל יום אינו רה"ר, וביצואה"ל שם הביא בזה דעות הראשונים עיי"ש, ובמ"צ בס"ק כ"ד כתב דמה שכתב בשו"ע בכל יום, חפשי כלל הראשונים העומדים בשיטה זו ולא נזכר בדבריהם תנאי זה רק שהיו מלויים שם ששים רבוא. ודבריו תמוהין להדיא אימא ברמב"ן ובר"ן בריש במה אשה דלשיטות דלריך ששים רבוא, לריך כן בכל יום, והב"י בס"י שמ"ה מביא דברי הר"ן. וכן הוא מפורש בשלטי הגדולים בסוגיין, וי"ע.

כ"א) ולגבי מצואות המפולשין רש"י כתב דלריך ט"ז אמה, וכן מפורש בתוס' עירובין ו' ב' דה"ה וכן עיי"ש, ובתוס' שם כתב דרה"ר המתקצר באורך א"ש שיהיה רוחב ט"ז כיון דבשני לדידי זה רחב ט"ז גם המקום שמתקצר הוא רה"ר, וכתב תוס' דזה רק בכה"ג דמתקצר לאורך רה"ר. אבל לרוחב רה"ר דהיינו מצואות המפולשין כיון דאין דרך הרצים להדיא שם לריך שיהיה רחב ט"ז, אך ברא"ש שם מביא דר"י פ"י דמצואות הרחבים י"ג אמות ושליש ושני ראשיהן מפולשין לרה"ר שהוא רחב ט"ז כיון דבקעי זהו רצים חשיב רה"ר ממש מה"מ, עיי"ש עוד, ובשו"ע סי' שמ"ה ס"ח כתב, מצואות הרחבים ט"ז אמה ומתקצרים במקצתן ואין בהם ט"ז אמה י"א שאם ארך לאורך רה"ר הרי הם רה"ר, ובס"ט כתב מצואות הרחבים י"ג אמות ושליש ושני ראשיהן מפולשין לרה"ר שהוא רחב ט"ז י"א שהוא רה"ר, והיינו הפלוגתא הנ"ל, ועיי"ש בצה"ג ר"א.

ועי' בס"י שני"ד ס"א, צור צרה"ר וחוליה סביבו אם עומד בתוך ד"ט לרה"י מותר למלאות ממנו לרה"י אפי' אין החוליה גבוהה עשרה ואם הוא רחוק ד' מהרה"י אין ממלאים ממנו אלא א"כ תהא החוליה גבוהה עשרה, וכתב המ"א דהשיעור ד"ט משום דנפחות מזה הוא מק"פ, ועי' בט"ז מה שמביא מהריטב"א בעירובין ז"ט ב', ואם זה רחוק ד"ט הוא האזי מקום רה"ר וכמבואר שם בריטב"א, וי"צ אמאי הוא רה"ר הא אינו רחב ט"ז אמה. ובצה"ג ר"א כתב וז"ל ואם הוא רחוק, עס"י שמ"ה ס"ח ומכאן שעד ד"ט הוא רה"ר, ע"כ, וכוננו דהא דהוי רה"ר זה מהאי דינא דרה"ר המתקצר, ומבואר לפי"ז דפחות מד"ט לא הוא רה"ר, ובפשוטו י"ל משום דפחות מד"ט לא נוט לעצור, אך י"ל עוד דהא קיי"ל דאין רשות פחות מד"ט. ולכן מה"ט אם הרה"ר מתקצר לפחות מד"ט לא הוא רה"ר, אך עי' בצה"ג ר"א סי' שמ"ה ס"י דנוקט דצרה"ר ליכא דין מקום ד"ט, עיי"ש, ועי' בזה לק' ו' ב' אות א' וז' א' אות מ"א, ועי' לק' ז"י ב' ברש"י ד"ה והא במקום וכו', ועי' בתוס' לק' ק"ב א' דה"ה והוליא, ובמהרש"א שם, דנראה דצרה"ר איכא דין מקום ד', עיי"ש היטב.

כ"ב) גב' אבל ים ובקעה וכו' והכרמלית אינה לא כרה"ר ולא כרה"י, כתב רש"י, והכרמלית, לקמיה פריך אטו כל הני ים ובקעה לאו היינו כרמלית דקתני תנא לעיל, ולק' ו' א' תרצ"י לא נזרכה אלא לקרן זוית הסמוכה לרה"ר דאע"ג דזימנין דדחקי ביה רבים ועיילי לגוה כיון דלא ניחא תשמישתיה כי כרמלית דמי, וכתב רש"י, לא נזרכה. כרמלית דקתני אלא לאוספי כרמלית אחריית כגון קרן זוית שנכנס בו בית לתוכו והניח מקרקעו לרה"ר. אך ברז"ה כתב ביאור אחר וז"ל, כלומר זה הוא עיקר כרמלית שגזרו עליה חכמים משום דזימנין דדחקי רבים ועיילי להם ומתחזיא כרה"ר ושוזיה כרמלית משום דלא ניחא תשמישתא וכולה והנך אחריתא משום דלא דהך גזרו רבנן בזה, וזו היא עיקר הגזירה וכו', עיי"ש עוד, ומבואר בדבריו, דיסוד דינא דכרמלית הוא מקום שעומד ומשמש להילוך רצים ורק דזה לא ניחא תשמישתא, דכיון דמ"מ דומה לרה"ר גזרו בזה רבנן לאיסור כרה"ר, ואחר שאסרו זה כבר אסרו נמי כל מקום שאינו מוקף מחילה.

דאין מוכרח לומר דזה מטעם גו"א, אלא דהוא דין בפ"ע דהמחילות המתחנות שיש בהן עשרה גודרות את המקום עד לרקיע ומשוו ליה לכוליה רה"י, וזהו כלל מצחיות דכל שיש בהן שיעורא דעשרה, גודרות את המקום עד לרקיע. אשר ע"כ שפיר הוי תל רה"י עד לרקיע ואע"ג דלא אמרי' ביה גו"א מחילתא, משום דהמחילות המחילות של התל הסובבות אותו הם גודרות את המקום עד לרקיע ועושין אותו רה"י. ומוכיח זאת הגר"ח מהא דקיי"ל בשבט ק' א' דבתל המחלקט עשרה מחוץ ארבע וזרק ונח ע"ג חייב, והרי המחילה עשרה היא מחלקטת מכל הרוחב ביחד, וכמו בית שאין תוכו י' וחקק בו להשלימו ל' דמטרפי שני המחילות לאשווי רה"י וכמבואר בשבט דף ו', וה"נ דכונה מלפנין גובה המחילה שכל הרוחב ד' יחד להשלים לעשרה, אבל הרי כ"ו לא שייך רק לענין עצם המחילות, אבל לענין הדין דגו"א הרי מאחר דכל מקום בפ"ע לית ביה מחילת עשרה ממילא לית ביה גו"א, ומדהוי רה"י ש"מ דגם בלא גו"א ורק מעצם המחילות נעצמן ג"כ נעשה ע"ג רה"י, וצ"כ כמ"כ דלענין רה"י דשבת המחילות שלמטה גודרות גם למעלה לאשווי רה"י, גם בלא טעמא דגו"א, עכ"ל, ובגלגולות חזו"א שם כתב, דהאי דינא דמחילות שלמטה גודרות את למעלה, לזה אנו קורין גו"א, דהוי דין גו"א, ולא משום דחזוין דהמחילה נמשכת למעלה, אלא דדין המחילה היא שכל שלמטה יש מחילה הרי היא גודרת את שלמעלה עד למעלה. י"ע) ודחב"בואר לשיטת הגר"ח דהטעם לחלוק על הרמב"ן אף אי ליכא גו"א, משום דהמחילות המתחנות גודרות עד למעלה, ולפי"ז בגונא שיהיה רה"י בלא מחילות כלל לכו"ע לא יהיה בזה דינא דרה"י עולה עד לרקיע, ונפ"מ בכמה גווני, א' בחורי רה"י דהחורים דינם כרה"י, אבל לית בהם מחילה, להנ"ל לריך להיות דליכא בזה דינא דעולה עד לרקיע, ועי' בעצוה"ק שער ג' פ"א דכתב חורי רה"י יש להם גובה ואין להם עומק, עשוין הן להשתמש על גביהן ולפיקך רואין אותן כמלאין עד לרקיע וכו', ומבואר בדבריו דבחורי רה"י אמרי' דעולה עד לרקיע, ולגבי עמוד הרשב"א שם מביא את שיטת הרמב"ן. ונראה דפלגי ע"ז, ב', בשני נופו בחר עיקרו, למ"ד דשדין והנוף דינו כרה"י, אבל אין לו מחילות, ובח"י הגרע"א במערכה דקלוטה דה"ה ומעשה, מוכיח מדברי תוס' ריש דף ה' א' דאין לנוף אור, עיי"ש, ג', בכותל לרה"י שגובה י' ואינו רחב ד' דאמרי' לק' ז"ט ב' דע"ג הכותל הוי רה"י מק"ו דלאחרים עושה מחילה לעצמו לא כ"ש. ויל"ע בזה אם לכותל יש דין אור, וזה גם תלוי בעצם הביאור בק"ו, ועוד יבואר שם בס"ד. ובפמ"ג סי' שמ"ה במש"י ס"ק י"א כתב להסתפק בצור עמוק עשרה ורחב דע"ד דהוי רה"י האם זה תופס את האור עד לרקיע, ד"ל דהתם מחילות גוד אסיק, משא"כ בקרקע עולם, א"ד חוד הפנימי גו"א, עיי"ש, וכן נסתפק בס"י תרל"ג ב"א סק"ט לגבי סוכה, עיי"ש, ועי' בצבורי יעקב שם ס"ק י"ג ובתוספתא בכורים שם, ובפשוטו צור מיקרי מינכר מחילות, אך אף בלא זה יל"ע וכנ"ל, ועי' מש"כ באריכות לק' ז"ט ב'.

כ"ג) ואינו הוא רה"ר סרטיא ופלטיא גדולה ומצואות המפולשין זו היא רה"ר גמורה, כתב רש"י סרטיא מסילה שהולכין בה מעיר לעיר, ופלטיא זה רחבה של עיר ששם מתקבצין לשחורה, הרשב"א בעצוה"ק ריש שער ג' כתב דיש חילוק בין סרטיא לפלטיא, דסרטיא אי איכא דלתות שנגעלות כלילה אין זה רה"ר, אבל בפלטיא אפי' אם העיר מוקפת מחילות ודלתותיה נגעלות כלילה הוי רה"ר, ומשום דסרטיא מה דזה רה"ר משום שזה מעצר לרצים מעיר לעיר, ולכן אם איכא דלתות שנגעלות כלילה הוי הסרטיא מובדל לעצמו, אבל בפלטיא מה דזה רה"ר משום דזה מקום קיבוץ לרצים, והוי רה"ר במקומו מחמת עצמו, לכן לא מגרע מה דזה מוקף מחילות עם דלתות.

ובשו"ע סי' שמ"ה ס"ד כתב איזהו רה"ר רחובות ושוקים הרחבים ט"ז אמה ואינם מקורים ואין להם חומה ואפי' יש להם

היו רה"ר דאורייתא, וע"ז קאמר ר"י דניחא ע"י צ' מחילות ושני לחיים, אבל ברוחב ט"ז לא מתיר, עיי"ש דמכריח דכן הוא הביאור בתוס'.

דף ו' ע"ב

(א) גב' ולחשוב נמי מדבר וכו' אמר אבי לא קשיא כאן בזמן שישראל שרוין במדבר כאן בזמן הזה. כתב רש"י דבזמן שהיו ישראל במדבר חשיבא רה"ר, נע"י בקהלת יעקב להמשכנ"י עהש"ס כאן, דמדייק מרש"י דכל המדבר היו רה"ר ולא רק מקום חנייתם, ובה"ז דאינו מקום הילוך לרצים דהולכי מדברות לא שכיחי, לא חשיב רה"ר, ובתורה"ה כאן כתבו, משמע קצת דאינה רה"ר אלא א"כ מזוין שם ששים רבוא כמו במדבר, וע"י לעיל בע"א אות כ' מש"כ צהאי ענינא. ובפמ"ג סוף סי' שמ"ה במש"ז כתב, שמעתי מהרב מויעסקאב מק"ק בראד נכד רבינו הגאון הצ"ש בשם הרב הגאון מוהר"י אב"ד דק"ק דיקלא, לפרש להיפוך מתוס', דבזמן שהיו ישראל שרוין במדבר היתה מזמחת כמס"כ התוס' צמולין צפ' כיסוי הדם פ"ח צ', וכיון שהיתה מזמחת אין רשות להלך, אבל צה"ז דאינה מזמחת היו רה"ר וא"כ ס' רבוא ודפמ"ח וש"י ע"כ, ולדבריו מיושב דברי הר"מ צפ"ד ה"א דחשיב מדברות לרה"ר ועיי"ש במ"מ. ומה דקשה על שיטת הר"מ מלק' צ"ו צ', ע"י צחי' חת"ס, וכן ע"י בדברי יחזקאל סי' ה' ס"ק כ"ג, וע"י מש"כ לק' שם אות ח' בשם האוה"מ.

(ב) גב' אמר מר אס הוציא והכניס בשוגג חייב חטאת צמוד עונש כרת ונסקל וכו'. הא קמ"ל דכרז דא"ר מנאמי מגלת סתרים צ' רבי חייא וכתוב זה איסי בן יהודה אומר אבות מלאכות מ' חסר אחת ואינו חייב אלא אחת וכו' אלא אימא אינו חייב על אחת מהן והא קמ"ל הא מהנך דלא מספקן, ובתוס' כתבו דהא דאינו חייב על אחת מהן היינו סקילה אבל כרת וקרנן חייב, ובפמ"ג בפתיחה כוללת בריש הל' שבת דן אי הלכה כאיס, וכתב דמלשון הר"מ צפ"א מה"ש ה"א ופ"ו ה"א דכלל כל הל"ט מלאכות בחיוב סקילה, משמע דאין הלכה כאיס, וכן צפ"ו מסנהדרין ה"י קחשיב המחלל שבת מהנסקלין, ואם אימא לראיסי אין סתם, והא התנא הוצרך לאשמעינן הוצאה מהנך דלא מספקן ורובן מסופקין, ש"מ דלימא לראיסי.

(ג) ובפמ"ג שם דן דנ"מ למעשה אליבא דאיסי לגבי קלדר"מ, דבנהך דמספקן כיון דאין חייב מיתה האם איכא קלדר"מ, דלדל דליכא סקילה א"כ אס הויק או גנב בשעת העצירה ליכא קלדר"מ, ולדל דחייב מיתה איכא קלדר"מ, ובספק לכאורה אף דלמעשה ליכא מיתה אבל זה לא גרע מחיי"מ שוגגין. וא"כ מספק פטור מממון, אך שוב כתב ד"ל דספיקא דדינא לכל באי העולם גרע מחיי"מ שוגגין, ואין זה פטור משום קלדר"מ, דשוגגין כיון דאילו אחרו ציה חייב מיתה, גם בשוגג פטור, אבל הכא אף צמוד א"א לעונשו, ליכא קלדר"מ נע"י מש"כ לעיל ה' צ' אות ט' עוד בספק קלדר"מ. ומקשה מהא דאמר' בכתובות ל"א א' דבורק ומעביר ד"א צרה"ר וקרב שיראין דאיכא קלדר"מ, הא לאיסי הוי ספק אי חייב ציה מיתה, וכתב דלמ"ד לק' צ"ו צ' דמקושש מעביר ד"א צרה"ר הוי ניהא דגם ד"א אין זה בכלל הספק, אבל לאידך מ"ד קשה. וכתב דלר' נחוניא בן הקנה דחייב כריחות נמי פטור, נמי אחי שפיר כיון דאיסי נאמר רק לגבי סקילה ולא לגבי כרת וחטאת, זמ"ד עיי"ש.

ויל"ע בדבריו, דהא מצואר צמולין דהוצאה זה מהנך דלא מספקן, ולכאורה החולדות של הוצאה כמותה, וד"א צרה"ר הוי

כ"ג) תוד"ה ארבע רשויות לשבת. ק' לרש"א ליחסי ה' רשויות דהא קרפף יותר מצמ"א שלא הוקף לדירה הזורק מרה"ר לחוכו או איפכא חייב ואין מטלטלין צו אלא דמ"א, וי"ל דההיא רה"י גמור אלא לענין דאין מטלטלין צו אלא דמ"א עשאוה ככרמלית, והרי כבר שנה רה"י וכרמלית, ולהכי נמי לא תני חצר שלא עירבו, ובתוס' עירובין ס"ו צ' דמ"א ומאי. כתבו דר"ת מתיר לטלטל מקרפף שלא הוקף לדירה לכרמלית, דאף דקרפף מדאורייתא רה"י, אבל אחר דרבנן אסורו בטלטול, שווהו ככרמלית ומותר לטלטל מחוכו לכרמלית, ומטעם המצואר התם צמ"א על סלע שנים, דאם נאסור יצאו להתיר לטלטל בחוכו, ומשום"ה החירו לטלטל ממנו לכרמלית. וכן נפסק בשו"ע סי' שמ"ו ס"ג, ועיי"ש צנאה"ל דמוכח מתוס' לק' ט' א' דה"ה דמותר להוציא ממקום שיש ג' מחילות לכרמלית אע"ג דמה"מ הוי רה"י גמורה, כיון שעכ"פ מדרבנן עשאוהו ככרמלית, וכמו לענין קרפף, ובס"י שו"ע ס"ב מציא הצנאה"ל דהמ"א נסתפק דין זה, ובתוס' הציא ראייה מתוס' הג"ל דמותר וכן הציא צחי' הגרע"א, אבל בספר נהר שלום הציא דבעצמה"ק שער הרשויות ד' א' אימא צהדיא לאיסור, וכן בתוס' הג"ל הוכיח מרש"י צעירובין דף כ"ד לאיסור, ומסיים הצנאה"ל ע"כ נראה שאין להקל צוה. וע"י עוד צנאה"ל סי' שס"ה ס"ד, דנוקט דמותר, ומסיים ויל"ע, ואולי התם צצין הלחיים זה יותר רה"י וצ"ע. וע"י צמול"א סי' ס"ו ס"ק י"ח, וע"י עוד בשונה הלכות צמ"י שמ"ו ס"ו מה דליין צוה עוד], וכתבו התוס' ראייה לזה מהא דתניא בפ"ק דשבת ארבע רשויות לשבת, ואם היה אסור לטלטל משאר כרמלית לקרפף יותר מציא סאתים משכחת להו חמשה. ועיי"ש במהרש"א ובגאון יעקב, ויל"ע איך יתרח' תוס' צעירובין מה שמתוס' מקשים כאן בסוף דאמאי לא תני חצר שלא עירבו.

כ"ד) ונראה לצאר צוה בפשוטו, דהנה כל חצר שאינה מעורבת הדין הוא דכלים שצבתו בחצר מותרים אף מחצר לחצר, והאיסור הוא רק על כלים שצבתו צבית ובצאה"ל ריש סי' שע"ב מציא פלוגתא גדולה בין הראשונים והאחרונים, אין הדין כלים שצבתו צבית והוציאם לחצר באיסור או בדרך מלבוש, דיש שסוצרים דמותר לטלטלם בחצר דכל האיסור הוא רק להוציא מציא לחצר, אבל בחצר עצמה ליכא איסור, אבל יש שסוצרים דחצר השותפים רבנן אסורו ועצמה כרה"ר דאסור בטלטול ד"א, עיי"ש. והנה אי מותר לטלטל בחצר וכל האיסור זה להוציא מן הצית לחצר, ודאי דאין שייך דליחסי ה' רשויות, כיון דלא הרשות היא האסורה, אלא זה איסור הוצאה מדין עירובין דאסור להוציא מציא ראוין צבית שמעון, אך אי ניהא דאיכא איסור טלטול בחצר ד"א ומשום דרבנן אשצוה כרה"ר, שפיר קשיא דליחסי ה' רשויות, וא"כ י"ל דתוס' צעירובין ס"ל דמותר לטלטל בחצר, וכן צמחת דעת תוס' צעירובין צ"א צ' דמ"ה וכלים וכמס"כ שם הצנאה"ל, ותוס' דידן סוצר שאסור לטלטל בחצר ד"א וכו"ל.

כ"ה) תוד"ה יתר על כן וכו', א"י ה"א דמתני' איירי צמולין המפולש לרה"ר אבל אין רה"ר עוצרת לחוכה לכן מייחסי הצרייתא דיתר על כן דאפי' רה"ר עוצר צה מטלטלין ע"י לחי או קורה וכו'. ואע"פ דצפ"ק דעירובין אמתני' דהרחצ מ"י אמות ימעט משמע דלכל היותר לא התיר ר"י אלא עד י"ג אמה ושליש והיינו מדרבנן אבל מדאורייתא אפי' ברוחב ט"ו מטלטלין דאיית ליה צ' מחילות דאורייתא, בגלשה"ס מקשה הא מה דקתני ונותן לחי וכו' ונושא ונותן היינו אף מדרבנן דמדאורייתא ל"ל ללחי דהא סבר צ' מחילות דאורייתא, וכונתו דא"כ איך אפשר לומר דר"י מייירי צ"ג אמה ושליש דא"כ אמאי הוי רה"ר דאורייתא, וצ"ע דמייירי ברחב ט"ו, וא"כ מצואר דגם ברחב ט"ו מתיר ר"י, ובספר בני ציון סי' כ"ז מתרח' דתוס' כאן אולי עם דברי התוס' צעירובין ו' צ' דכתבו בדברי ר"י דמייירי צרה"ר המתקצר דגם צ"ג אמות ושליש

רה"ר אלא כרמלית ליכא איסור טלטול מדאורייתא, דמדאורייתא מותר לטלטל בכרמלית, ורק מדרבנן אסור לטלטל בכרמלית, ולזה מהני לחי או קורה.

ובפי"ז ה"ע כתב הר"מ מצוי שהכשירו צקורה אעפ"י שמוחר לטלטל בכולו כרה"ר, הזורק מתוכו לרה"ר או מרה"ר לתוכו פטור שהקורה משום הכר היא עשויה, אבל אם הכשירו בלחי הזורק מתוכו לרה"ר או מרה"ר לתוכו חייב שהלחי הרי הוא כמחיצה ברוח רביעית, והר"א משיג אמאי בהכשירו צקורה הזורק מתוכו לרה"ר פטור הא מדאורייתא הוי רה"ר, וכי חכמים צאו להקל בשל תורה, ומבאר המ"מ דהר"מ לשיטתו דג' מחיצות לא הוי דאורייתא, והחילוק בין קורה ללחי, דלחי הוי מחיצה דאורייתא ולכן הוי רה"ר, אבל קורה דהוי משום היכר אין זה אלא היכר לטלטל, ולכן לא הוי רה"ר. [ונראה דלהר"מ בג' מחיצות לא הוי רה"ר, בפשוטו זה משום דנמציאות לא צקעי התם רבים, אך עי' בראש יוסף לעיל ו' ב' דדן דב' מחיצות ולחי להר"מ לא הוי רה"ר, ועי' בגר"ח פט"ו משבת].

ג' ובטור ריש סי' שס"ג כתב מה"מ כל מקום שיש לו שלש מחיצות הוא רה"ר גמור אלא שחכמים אסרו אותו עד שיעשה לו שום חיקון ברוח רביעית וכו', ומקשה ה"צ דצ"י שמה"מ משמע צטור דבג' מחיצות הוי כרמלית ולא רה"ר, וכתב דל"ל דמה דקאמר הטור כאן דהוי רה"ר היינו לטלטל בכולו מדאורייתא, דמדאורייתא כיון דלא הוי רה"ר מותר לטלטל שם, עיי"ש, ובט"ו סי' שס"ג סק"א מתוך דצ"י שמה"מ מיירי שהרוח הרביעית הוא לרה"ר שז"כ שם וקין זוית הסמוכות לרה"ר כגון מצאיות שיש להם ג' מחיצות וכו', וזה המצוי זמנין דחקי צו רבים להכנס שם כשיש צרה"ר הרבה בני אדם כדאיתא בגמ' פ"ק דשבת דף ז', הלכך אע"פ שהוא מצ"ע הוי רה"ר גמור מ"מ הרה"ר מפסידו מלהיות רה"ר אלא בטל אלל רה"ר ונקרא לדי רה"ר והוא כרמלית, משא"כ כאן דלא מיירי צענין זה שדוחקין שם רבים לפעמים, ממילא נשאר עליו שם רה"ר גמור מה"מ, וכו', חילוק זה מנאחתי במ"מ פ"יו ה"ט דיש מחלקים בין פתוח לרה"ר ובין פתוח לכרמלית, ולשון כל מקום שזכר הטור משמע אפי' פתוח לרה"ר והיינו במקום שאין רבים נדחקים שם, וכו' עכ"ד, ובפשוטו הביאור הוא, דמעטס דין מחיצות כגי בג', אלא דצפתות לרה"ר ועיילי בה רבים הרי זה מבטל את הגדירה, משא"כ בפתוח לכרמלית דליכא צקיעת רבים כגי בג' מחיצות לגדור את הרשות ליקרא רה"ר.

ולשון הגמ' ז"ע להר"מ, וכבר העיר זאת השפ"א, דמהגמ' משמע דהמידוש הוא שזה לא רה"ר, ואילו להר"מ המידוש הוא שזה לא רה"ר, ואולי י"ל, דהא דלא הוי רה"ר לא הכא קמ"ל, דמקורו הוא מעירובין וכמבואר במ"מ פ"יו ה"ט. והכא קמ"ל עוד דזה לא הוי רה"ר, דאף דזמנין דדחקי בה רבים, לא הוי רה"ר.

ד' גב' למ"ד איכטצא וכו' אבל בין העמודין דזימנין דדרסי ליה רבים כרה"ר דמיא, כתב תוס' אע"פ שאין בין עמוד לעמוד ט"ו אמות הוי רה"ר כיון שבני רה"ר צוקעין בה, וסוד לבין עמודים רחב ששה עשר אמה. ז"ע כונת התוס', האם כגי מה שכל הרוחצ ציחד הוא ט"ו אמה ומאטרף גם השיעור שבין העמודים, או דלריך חוץ מבין העמודים שיהיה רוחצ ט"ו אמה, וז"ע, ובתורא"ש כתב אע"פ שאין בין עמוד לעמוד שש עשרה אמה לא פקע מיניה דין רה"ר דאטו אם נעץ קנה צרה"ר ומיעטו מט"ו משו"ה פקע מיניה דין רה"ר, ומשמע ממנו דמאטרפים גם מה שבין העמודים, וכן נראה מדברי הרשב"א, וכונת דברי התוס' ז"ע.

ובתוס' עירובין ו' ב' דה"ה וכו' תימא, כתבו לחדש דרה"ר המתקצר הוי רה"ר כיון דצשני לידיו הוי ט"ו אמה, וכמו בין

תולדה וכמבואר לק' ז"ו ב', וא"כ אף אי נימא דמקושש לא היה מעביר ד"א צרה"ר, אבל כיון דזה תולדה דהוצאה אין זה בכלל הספק, דהא גם למ"ד דמקושש מעביר ד"א צרה"ר היה, הא אולי רק מעביר אין זה בספק, אלא זורק מנלן, והא בנחוצות שם מיירי גם צורק, וצ"כ דכל דהוי מאותו אצ דינו שוה. וא"כ גם לאידך מ"ד דמקושש לא היה מעביר אבל כיון דהוצאה זה מהנך דלא מספקן א"כ ה"ה החולדות, וז"ע.

דף ז' ע"א

א' גב' וכו' הא דאמר עולא אר"י קרפף יותר מבס"א שלא הוקף לדירה ואפי' כור ואפי' כוריים הזורק לתוכו חייב מ"ט מחיצה היא אלא שמחוסרת דיורין, בגלהש"ס כתב עי' לק' פ' א' צרש"י ד"ה והוא שיש חיוב וכו' ודף ז"ט ע"ב צרש"י ד"ה מוקף לכרמלית וצ"ע, והיינו דבתרי מקומות אלו כתב רש"י דקרפף יותר מבס"א שלא הוקף לדירה, מדאורייתא לא הוי רה"ר, וזה דלא כמו שפורש הכא. ולק' בשה"ע צרש"י ד"ה דעד"י הוי כרמלית כתב וז"ל, אויר של צקעה או של ים או של קרפף יתר על בית סאתים תופס את שמו עד"י אבל למעלה מ"י אין שם כרמלית על אוירו וכו' מותר להוציא לכתחילה משם לרה"ר ולרה"ר דאין שם כרמלית עליו, ובבית מאיר סי' שני"ה ס"ג מעיר על הא דכתב רש"י דמאזיר קרפף למעלה מ"י מותר להוציא לרה"ר הא כיון דמדאורייתא זה רה"ר ואזיר רה"ר עולה עד לרקיע א"כ הוא מוציא מרה"ר לרה"ר, וכתב דל"ל דהא דכתב רש"י לרה"ר זה קאי רק אאזיר של צקעה או של ים, אבל מאזיר קרפף מותר להוציא רק לרה"ר ולא לרה"ר, אך דמקשה מרש"י לק' ז"ט ב' וכמו שמקשה הגרע"א. ועי' צננין ליון ח"ב סי' קנ"ד דמקשה מרש"י הנ"ל בשה"ע וכתב דמוכרח משום איה טעם שהוא דלא צריא, דרש"י סובר דקרפף יותר מבס"א שלא הוקף לדירה אף מדאורייתא לא הוי רה"ר, ולכן בדף פ' א' נמי רש"י מפרש כן, ולא העיר מרש"י ז"ט ב', ומסיים שם התשובה בזה"ל שו"ר שהמו"ש סי' שמ"ו הקשה קושא הנ"ל על רש"י שבת דף פ', ותמהני שלא הרגיש צרש"י דף ו' שזכרתי, עכ"ד. ובאמת דבעירובין ס"ו ב' איכא בזה שקלא וטריא, וכנראה דרש"י צאלו מקומות אולי כאידך מ"ד, ועי' עוד בשה"א, וכן עי' בפמ"ג סי' שמה"ה במש"ז ס"ק י"א דכתב דרש"י בשה"ע אולי כהאי מ"ד דקרפף לא הוי רה"ר מדאורייתא.

ב' גב' לא נכרכא אלא לקרן זוית הסמוכה לרה"ר וכו', רש"י מפרש תרי גוני קרן זוית, אולם הר"מ מפרש ביאור אחר, וז"ל בפ"ד ה"ד וכן קרן זוית הסמוכה לרה"ר והוא המקום שמוקף שלש מחיצות והרוח הרביעית רה"ר כגון מצוי שאין לו לחי או קורה ברוח רביעית וכן הימים והצקעה בין צימות החמה בין צימות הגשמים כל אלו כרמלית הן, ובהג"מ מבואר דהר"מ מפרש כן קרן זוית, דהיינו מקום המוקף ג' מחיצות כל שפרץ ברוח רביעית לרה"ר לא הוי רה"ר מה"מ. וכן מבואר במ"מ, ובפי"ז ה"ב כתב הר"מ וז"ל היאך מתירין מצוי הסמוך, עושה לו ברוח רביעית לחי אחד או עושה עליו קורה ודיו, ומחשב אותה קורה או אותו לחי כאילו סתם רוח רביעית ויעשה רה"ר ויהיה מותר לטלטל בכולו, שדין תורה בשלש מחיצות בלבד מותר לטלטל ומד"ס היא הרוח הרביעית ולפיכך די לה בלחי או קורה, ובהגהות הרמ"ך מקשה דזה סותר לפי"ד, וצ"ע ליישב דבריו, ובמ"מ כתב דכונת הר"מ כאן זה דמדאורייתא כיון שלא הוי